

**Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University**

ОСВІТА І НАУКА У МІНЛИВОМУ СВІТІ: проблеми та перспективи розвитку

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної наукової конференції**

29-30 березня 2019 р.

Частина I

**Proceedings of the International Scientific Conference
Education and Science in a Changing World:
Problems and Prospects for Development**

**Dnipro, Ukraine
March 29-30, 2019**

Part I

**Дніпро
2019**

УДК 303
ББК 63.3
О 72

Редакційна колегія:

Оковитий Сергій Іванович, д.х.н., проф., проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Трампус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка-Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Ищенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

О 72 Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. Матеріали Міжнародної наукової конференції. 29-30 березня 2019 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. – 400 с.

У збірник вміщено матеріали Міжнародної наукової конференції «**Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку**», що присвячені осмисленню найбільш важливих наукових та освітніх проблем сучасності, окресленню перспектив їх вирішення, розробці стратегій подальшого розвитку наукового та освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів реалізації виваженого підходу до оптимізації освітніх практик з огляду на нові виклики та кращі світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2019

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2019

ОСОБЕННОСТИ ЭМПАТИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ И ВЫРАЖЕННОСТЬ ГЕНЕРАЛИЗОВАННОГО ТРЕВОЖНОГО РАССТРОЙСТВА У СТУДЕНТОВ МЕДИКОВ ГУ «ДМА»

Психоэмоциональная нагрузка, возникающая у студентов, обучающихся в высших учебных заведениях может приводить к различного вида астенизации и развитию тревожных расстройств. Причинами возникновения тревожности могут быть как факторы наследственности, здоровья, так и социальные – негативный жизненный опыт, нарушения во взаимоотношениях с родителями, учителями, сверстниками.

Для будущего врача профессионально-важным качеством является эмпатия, так как студенты-медики должны владеть такими личностными качествами, как сочувствие, сопереживание, эмоциональная чуткость, понимание психологических состояний других людей, потребности в общении, помощи другим людям.

Цель работы: выявить особенности развития эмпатических способностей и выраженность генерализованного тревожного расстройства у студентов медиков.

Материалы и методы исследования: обследовано 78 студентов ГУ «ДМА» 4 курса, лечебного факультета. Все студенты, участвующие в исследовании были соматически здоровы. Время для тестирования было выбрано в начале практического занятия. Для опроса были использованы стандартные опросники: GAD-7, Spitzer RL et al. (A brief measure for assessing generalized anxiety disorder) и опросник глобальной оценки астении, который состоит из трех разделов, физическая астения, интеллектуальная астения и психологическая астения. Каждый раздел содержит 5 признаков, оцениваемых испытуемым по оценке от 0 до 10 баллов (0 – отсутствие жалоб, 10 – максимальное проявление)[3].

Для исследования эмпатии была использованная методика В.В. Бойко «Диагностика уровня эмпатических способностей»[1]. В качестве методов математической обработки применялась описательная статистика, непараметрический критерий Манна-Уитни (U).

В результате анкетирования была выявлена астения у 66 человек (84,6%) из 78 опрошенных, при этом легкая степень выраженности астении у 47 студентов (71,2%), умеренная – у 13 человек (19,7%), тяжелая у 6 человек (9,1%). Согласно формам астении, выявленные нарушения соответствовали: интеллектуальной астении – 61 человек (92,8%), психологической астении - 5 человек (7,2%), признаков физической астении не выявлено. Наиболее часто тяжелая и умеренная астения выявлялась у студентов с высокой успеваемостью, в группе со слабым уровнем знаний умеренно выраженная астения была выявлена у 2 человек.

Наличие тревожного расстройства по результатам опросника выявлено у 32 (41%) человек. Минимальный уровень тревожности из 32 студентов выявлен у 20 (62,5%) студентов, умеренный – 5 (15,6%) человек, средний – 3 (9,3%) и высокий у 6 (12,6%) студентов. Высокий и средний уровень тревожности наблюдался чаще у студентов с высокой и средней успеваемостью, минимальный в группе, со слабым уровнем знаний.

Высокий уровень рационального канала эмпатии был выявлен у 4 лиц (5,1%), средний уровень развития рационального канала у 45 (57,7%), низкий уровень развития у 29 студентов (37,2%). По эмоциональному каналу эмпатии: 15 (19,3%) студентов были с высоким уровнем, 37 (47,4%) исследуемых со средним уровнем развития эмоционального канала эмпатии, 26 (33,3%) с низким уровнем развития. По интуитивному каналу эмпатии выявлено 16 (25,0%) студентов с высоким уровнем, 32 (41,0%) имели средний уровень эмпатии, 30 (38,5%) низкий уровень. Установки,

которые способствуют эмпатии: выявлено 30 (38,5%) студентов с высоким уровнем, 42 (53,8%) со средним уровнем, 6 (7,7%) с низким уровнем. Проникающая способность эмпатии: у 40 (51,3%), исследуемых имела низкий уровень, 38 (48,7%) студентов, - средний уровень развития, с высоким уровнем развития проникающей способности к эмпатии студентов не выявлено. Идентификация - одно из неперенных условий успешной эмпатии. По результатам 10 (12,8%) человек имеют высокий уровень развития идентификации, 46 (58,9%) студентов - со средним уровнем развития идентификации эмпатии, 22 (28,2%) - с низким уровнем развития идентификации эмпатии.

Выводы. Проведенное исследование демонстрирует наличие связи между эмоциональным состоянием студентов и уровнем успеваемости, указывает на необходимость выявления у учащихся психологических отклонений. Группой риска при возникновении астении, тревожных состояний, а в дальнейшем и депрессии могут быть более ответственные лица с высокой успеваемостью в учебе. У студентов был выявлен заниженный уровень эмпатии, высокий уровень эмпатии встречается редко.

Список использованных источников

1. Бойко В. В. *Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других.* М.: Филин, 1996. – 472 с.
2. Пономарева, М. А. *Эмпатия: теория, диагностика, развитие: монография / Минск, 2006. – 76 с.*
3. *The GAD-7 is a valid and efficient tool for screening for GAD and assessing its severity in clinical practice and research.* *O ArchInternMed.*2006;166: 1092-1097.